

Maria Baranowska-Janota

Działalność Instytutu Rozwoju Miast w roku 2004

Problemy Rozwoju Miast 2/1-2, 87-95

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Maria Baranowska-Janota

DZIAŁALNOŚĆ INSTYTUTU ROZWOJU MIAST W ROKU 2004

Instytut jest jednostką badawczo-rozwojową, która prowadzi badania naukowe oraz działalność wdrożeniową. Sfera badań naukowych i ich zastosowań w praktyce obejmuje dziedziny: gospodarkę przestrzenną, kształtowanie i ochronę środowiska, gospodarkę komunalną i mieszkaniową, budownictwo i gospodarkę nieruchomości.

1. Działalność naukowa

Działalność naukowa realizowana jest zarówno w formie projektów badawczych (grantów) finansowanych przez KBN, jak i zadań badawczych finansowanych w ramach działalności statutowej.

Pracownicy Instytutu uczestniczą też w pracach różnych gremiów w innych jednostkach naukowych (w tym PAN). Istotne miejsce zajmują konferencje zagraniczne i krajowe, na których przedstawiane są referaty i raporty z badań. Pracownicy Instytutu mają także swój udział w kształceniu i promowaniu kadry naukowej.

Projekty badawcze finansowane przez Komitet Badań Naukowych

W 2004 r. 4 zespoły badawcze z IRM uzyskały z KBN środki finansowe na realizację projektów badawczych własnych (grantów). Były to:

1. *Gospodarowanie przestrzenią w Polsce w świetle integracji z Unią Europejską. Uwarunkowania, kierunki zmian.* Zespół pod kierunkiem dr hab. arch. Zygmunta Ziobrowskiego, prof. IRM i AE w Krakowie.
2. *Mieszkania dla ubogich w zrównoważonym rozwoju miast (polityki: społeczna i integracyjna mieszkalnictwa, urbanistyczna. Stan i kierunki działań).* Zespół pod kierunkiem prof. dr hab. arch. Hanki Zaniewskiej.
3. *Strategia rehabilitacji blokowisk – osiedli miejskich wznoszonych metodami przemysłowymi.* Zespół pod kierunkiem dr hab. Anny Rębowskiej, prof. IRM i AP.
4. *Rola gospodarki gruntami w strategiach mieszkaniowych gmin miejskich.* Zespół pod kierunkiem doc. dr Macieja Wierzchowskiego.

Zadania badawcze finansowane ze środków na działalność statutową

W 2004 r. prowadzono badania w siedmiu kierunkach badawczych:

1. Kształtowanie obszarów zurbanizowanych i urbanizujących się

1. Mechanizmy i konsekwencje rozpraszania zabudowy – badania pilotażowe w wybranych gminach Małopolski
2. Procesy urbanizacji obszarów cennych przyrodniczo na przykładzie rejonu Puszczy Niepołomickiej
3. Skutki społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe realizacji dużych inwestycji (hipermarkety, zbiorniki, inwestycje komunikacyjne itp.)
4. Obszary ograniczonego użytkowania w postępowaniu inwestycyjnym i w praktyce planistycznej
5. Koncepcja zrównoważonego osiedla mieszkaniowego (aspekty społeczne, w tym dotyczące najsłabszych grup ludności, ekonomiczne i techniczne)
6. Publiczne przestrzenie zielone miast. Instrumenty kształtowania i ochrony.

Tematy tej grupy w różnym zakresie dokumentują problemy obszarów zurbanizowanych i urbanizujących się, pozwalają na formułowanie wniosków dotyczących tworzenia instrumentów prawnych, organizacyjnych, planistycznych, technicznych służących rozwiązywaniu tych problemów.

2. Jakość środowiska na obszarach zurbanizowanych i urbanizujących się
  1. Przyrodnicza rewaloryzacja dolin cieków jako element odnowy miast
  2. Metodyczne podstawy opracowania programów ochrony przed hałasem
  3. Procesy starzenia się infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej w eksploatacji miasta
  4. Nowe tendencje w rozwoju miast w zakresie gospodarki ściekowej.

Uzyskane wyniki pozwolą na określenie kierunków działań i metod umożliwiających ograniczenie niekorzystnych oddziaływań procesów urbanizacyjnych na jakość środowiska, jak również wskazanie nowoczesnych, dostosowanych do wymagań unijnych rozwiązań technicznych zabezpieczających środowisko przed degradacją.

3. Podstawy metodyczne projektowania urbanistycznego
  1. Koncepcja wskaźników obsługi komunikacyjnej dla potrzeb planowania przestrzennego
  2. Vademecum gospodarki przestrzennej – wersja *on line*
  3. Portal poświęcony gospodarce i planowaniu przestrzennemu „urbicon.pl”
  4. Projektowanie urbanistyczne
  5. Aplikacje informatyczne w analizach rozpraszania zabudowy.
4. Monitorowanie procesów zachodzących w rozwoju miast
  1. Monitoring mieszkaniowy – informacje o mieszkalnictwie
  2. Mieszkalnictwo w świetle wyników NSP w 2002 r.

3. Monitoring wspierania przez państwo budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury technicznej w gminach (założenia metodyczne i badania pilotażowe).

Monitorowanie procesów zachodzących w mieszkalnictwie i budownictwie mieszkaniowym dostarcza stałych informacji (monitoringi są prowadzone od 10 lat) o zmianach na badanych obszarach, funkcjonowaniu rozwiązań prawnych. Dane te są niezbędne do określenia i weryfikacji m.in. potrzeb mieszkaniowych różnych grup dochodowych ludności Polski oraz proponowania form ich zaspokajania.

5. Organizacja i instrumenty zarządzania miastem

1. Społeczne budownictwo czynszowe (inwestycje, zasoby, standardy)
2. Mechanizmy rynkowe w polityce czynszowej – szanse i zagrożenia
3. Bilans otwarcia polskiego mieszkalnictwa w momencie przystąpienia do UE. Baza, sytuacja mieszkaniowa, stan prawny, podjęte kierunki działań.

Prace tej grupy problemowej zawierały wnioski odnośnie do kierunków i sposobów dalszych zmian systemowych w gospodarce mieszkaniowej w Polsce.

6. Rynek budowlany i inwestycyjny

1. Monitoring budowlany – informacje o budownictwie.

W pracy przedstawiana jest corocznie ocena sytuacji w budownictwie, porównania międzyokresowe, uwarunkowania rozwoju budownictwa.

7. Rynek nieruchomości i jego wpływ na gospodarkę w skali lokalnej i makro

1. Monitoring nieruchomości
2. Przestrzenne, ekonomiczne i społeczne problemy scalania gruntów w Polsce.

Monitoring nieruchomości prowadzony od kilkunastu lat przedstawia w ujednoliconym układzie zbiory informacji o rynku nieruchomości według województw i jego segmentów.

Część wymienionych badań ma charakter ciągły, powtarzalny, prowadzone są przez wiele lub kilka lat. Inne natomiast są jedno- lub dwuletnie. Wyniki badań są publikowane w wydawnictwach zwartych, w artykułach monograficznych lub problemowych czasopismach naukowych.

Ponadto w Instytucie tworzona jest baza danych merytorycznych IRM, której celem jest informowanie o wynikach prac badawczych pracowników Instytutu. Służyć ma ona innym jednostkom naukowo-badawczym, uczelniom oraz podmiotom gospodarczym.

Konferencje naukowe zagraniczne i krajowe

Organizowane przez Instytut

1. W dniach 1-2 czerwca 2004 r. seminarium międzynarodowe nt. „Plan działań dla rozszerzenia współpracy w sektorze mieszkaniowym i budowlanym krajów skandynawskich,

nadbałtyckich i Polski” (*Seminar of Increased cooperation in the Building and Construction Sector between the Nordic and the Baltic Countries and Poland*).

Reprezentanci poszczególnych krajów w swoich raportach odpowiadali m.in. na następujące pytania: Jakie są główne zasady prawa budowlanego? Jacy uczestnicy są zaangażowani na różnych etapach procesu budowlanego? Jaki jest przeciętny czas realizacji przedsięwzięcia mieszkaniowego? Czy są istotne różnice między projektami modernizacji i budowy nowych obiektów? Jaka jest rola rządu czy instytucji państwowych? Jaka jest rola samorządów lokalnych? Jakie są warunki i proces uzyskania pozwolenia na budowę? Czy lokalny samorząd może postawić dodatkowe wymagania? Czy istnieją jakieś szczególne regulacje prawne dotyczące kompetencji uczestników procesu budowy lub osób zatrudnionych w trakcie procesu budowy? Jaki jest standardowy sposób finansowania przedsięwzięć mieszkaniowych? Czy istnieje system subsydiów, dotacji, zwolnień lub obniżek podatków dla budownictwa mieszkaniowego?

Istotnym przedmiotem porównań były także uprawnienia i certyfikaty oraz sposób rejestracji specjalistów w budownictwie, a także system gwarancji i ubezpieczeń w sektorze budowlanym. Podjęto także wątek relacji prawa budowlanego i regulacji w zakresie planowania przestrzennego. Interesującym tematem była także ocena tendencji na rynkach mieszkaniowych krajów nadbałtyckich.

Dyskusja koncentrowała się na określeniu barier w rozwoju współpracy oraz wskazaniu możliwości ich przezwyciężenia. Rozważano celowość i możliwość harmonizowania krajowych regulacji w tym sektorze a jako pierwszy etap kooperacji – wzajemną wymianę informacji.

2. W dniu 10 września 2004 r. w Krakowie międzynarodowe spotkanie z udziałem przedstawicieli organizacji REC (Regionalne Centrum Środowiskowe dla Europy Centralnej i Wschodniej), Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Krakowa oraz Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A. w Krakowie. Celem spotkania specjalistów z krajów europejskich, zajmujących się transportem publicznym w ramach programu „Promocja transportu publicznego w krajach Europy Środkowej i Wschodniej”, było zapoznanie się z sytuacją transportu publicznego w Krakowie, polityką transportową miasta i Krakowskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego oraz wymiana poglądów i doświadczeń specjalistów zajmujących się tą tematyką.

3. W dniu 7 grudnia 2004 r. w Warszawie warsztaty nt. „Rozwiązywanie problemu mieszkań socjalnych w gminach miejskich”. Celem było przedstawienie stanu rozwiązywania problemu na przykładzie wybranych gmin polskich oraz porównanie z sytuacją w krajach UE.

Udział w konferencjach naukowych innych organizatorów:

- 10 osób uczestniczyło w 11 konferencjach międzynarodowych za granicą, wygłoszono 6 referatów;

- 10 osób uczestniczyło w 7 konferencjach międzynarodowych w kraju, wygłoszono 3 referaty;
- 16 osób uczestniczyło w 25 konferencjach krajowych, wygłoszono 22 referaty.

2. Działalność wdrożeniowa i ekspertyzy

W dziedzinie planowania przestrzennego zrealizowano 10 prac związanych z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego i 9 prac dotyczących strategii i programów rozwoju gmin. Ważniejsze z nich to miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gmin: Wilamowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Spytkowice, Biecz oraz osiedli Krzesławice i Salwator w Krakowie, a także Strategia rozwoju Gminy Iwanowice.

W dziedzinie ochrony środowiska sporządzono 1 operat wodnoprawny, 2 programy ochrony środowiska dla gmin wraz z planami gospodarki odpadami, 10 raportów dotyczących oddziaływania na środowisko, 9 prac dotyczących badań i analiz fizykochemicznych gleby, powietrza, ścieków, odpadów i hałasu. Ważniejsze z nich to program ochrony środowiska i plan gospodarki odpadami Rzeszowa.

Laboratorium Instytutu przeprowadziło 6 dużych analiz fizykochemicznych dla Elektrociepłowni Kraków S.A.

W dziedzinie drogownictwa wykonano 23 prace: 4 opracowania koncepcji systemowego utrzymania dróg w miastach i zarządzania nimi, 19 koncepcji remontów dróg lub nawierzchni. Ważniejsze z nich to: „Opracowanie propozycji zakresu i zasad prowadzenia ewidencji dróg publicznych na terenie zabudowy lub przeznaczonych do zabudowy, w szczególności w granicach administracyjnych miast”; „Wykonanie ewidencji dróg o łącznej długości 11 km w Chrzanowie”; „Ocena organizacji wraz z propozycją doskonalenia struktury organizacyjnej Zarządu Dróg Wojewódzkich w Łodzi”.

Wykonano również 7 badań diagnostycznych warunków pracy przewodów kanalizacyjnych.

Udział pracowników w gremiach doradczo-decyzyjnych

W 2004 r. pracownicy Instytutu byli członkami 35 gremiów doradczo-decyzyjnych. Jedna osoba uczestniczyła jako ekspert w pracach Komisji Europejskiej ONZ ds. Harmonijnego Planowania Rozwoju Osiedli Ludzkich. 10 osób było członkami: Państwowej Rady Ochrony Przyrody, Krajowej Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko, Państwowej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Uprawnień i Licencji Zawodowych, rad naukowych 6 parków narodowych i 2 zespołów parków krajobrazowych, Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody.

Udział pracowników Instytutu w gremiach naukowych PAN

Imię i nazwisko	Komitet / Sekcja	Pełniona funkcja
Danuta Ptaszycka-Jackowska	Komitet Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN	członek Prezydium
	Sekcja Karpacka KZZG PAN	przewodnicząca
Zygmunt Ziobrowski	Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przy Prezydium PAN	członek
Witold Werner	Komitet Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN	członek
	Sekcja Zarządzania w Budownictwie	wiceprzewodniczący
Krzysztof Słysz	Komitet Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN Sekcja Inżynierii Sanitarnej PAN	członek
Leszek Kalkowski	Komisja Urbanistyki i Architektury Oddziału PAN w Krakowie	członek
Leszek Kalkowski	Komisja Nauk Ekonomicznych Oddziału PAN w Krakowie	członek
Hanka Zaniewska	Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju – Komisja Obszarów Wiejskich	członek

3. Współpraca z zagranicą

Udział w programach badawczych

Rok 2004 to drugi rok udziału w 5. Programie Ramowym Unii Europejskiej w projekcie SURE „Czasowo zorientowany model zrównoważonej rewitalizacji miast” (A Time-Oriented Sustainable Urban Regeneration). Instytut Rozwoju Miast jest odpowiedzialny za pakiet roboczy WP7 – Szkolenia oraz współuczestniczy w opracowaniu produktu finalnego, jakim jest „narzędzie wspomagające” zarządzanie procesami rewitalizacji miast, ze szczególnym uwzględnieniem mobilności i bezpieczeństwa. W ramach wyznaczonych w pakiecie WP7 działań zostały opracowane ogólne założenia i podstawy szkoleń, tematyka, zakres, program, metodyka i techniki szkoleń oraz adresaci na poziomie lokalnym. Przygotowano również wstępne materiały szkoleniowe.

W ramach Programu SURE dwóch pracowników uczestniczyło w konferencji „Sustainable Urban Management and Land Use – From European Research to Application at Local Level” zorganizowanej w Pradze, gdzie prezentowali poster: „Land management science supporting practical needs”, uczestniczyli też w warsztatach projektu SURE zorganizowanych w Bremie.

Instytut jest członkiem konsorcjum kierowanego przez Instytut SRZ (Stadt und Regionalforschung GmbH) z Wiednia, realizującego projekt COOP II „Zintegrowane formy kooperacji w zakresie polityki mieszkaniowej dla grup ryzyka” w ramach środków Komisji Europejskiej ds. Zatrudnienia i Spraw Społecznych. Celem kolejnych warsztatów było przedstawienie przykładów dobrej praktyki w sferze zapewnienia docelowych mieszkań osobom bezdomnym, ubogim, zagrożonym eksmisją, samotnym matkom, czy np. osobom

z chorobą alkoholową oraz ocena możliwości szerszego rozpowszechniania rozwiązań, w których działania podejmowane są wspólnie przez samorzady, opiekę społeczną i organizacje pozarządowe.

Instytut uczestniczy także jako ekspert w projekcie URBACT „Działania kulturalne i kreatywne przedsięwzięcia jako wiodąca siła w rewitalizacji miast” oraz w Inicjatywie Wspólnotowej INTERREG III C w organizowanym przez METREX opracowaniu projektów badawczych „InterMETREX” i „PolyMETREX”

Celem projektu „InterMETREX” jest współpraca w opracowaniu i upowszechnianiu dobrej praktyki planowania przestrzennego (w związku z wytycznymi Europejskiej Perspektywy Planowania Przestrzennego, ESPD) w zakresie zwiększenia zdolności samorządów w sferze planowania rozwoju przestrzennego na obszarach metropolitalnych. Opracowane zostaną założenia oceny jakości polityki i planowania rozwoju przestrzennego. W projekcie uczestniczą metropolie europejskie, np. Londyn, Sztokholm, Helsinki, Ateny. Instytut Rozwoju Miast jest rekomendowany do udziału w projekcie przez władze Miasta Krakowa.

Celem projektu „PolyMETREX” obejmującego 37 metropolitalnych obszarów europejskich, jest analiza i ocena rozwoju metropolii europejskich szczególnie w kontekście ESPD oraz próba znalezienia odpowiedzi na kluczowe pytania związane z przyszłym rozwojem integracji i spójności przestrzeni europejskiej, policentryzmem oraz wzajemną komplementarnością. W projekcie uczestniczą metropolie, jak np. Londyn, Glasgow, Stuttgart, Drezno, Lipsk, Rotterdam, Amsterdam, Bruksela.

Współpraca z innymi partnerami zagranicznymi

Instytut współpracuje również z The Nordic Council of Minister (NCM) w zakresie rozwoju kooperacji w sektorze budowlanym i mieszkaniowym państw skandynawskich nadbałtyckich: Litwy, Łotwy, Estonii, Rosji i Polski oraz z Regionalnym Centrum Środowiskowym dla Europy Centralnej i Wschodniej.

Pracownicy Instytutu uczestniczą w pracach Komitetu Osiedli Ludzkich Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ.

W Wiedniu w dniach 28-30 listopada 2004 r. odbyła się konferencja międzynarodowa nt. „Przyszłość mieszkań społecznych w polityce gmin miejskich” W Konferencji uczestniczyli przedstawiciele 40 krajów Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej, zarówno należących do Unii Europejskiej, jak i nie będących jej członkami. Wśród uczestników byli m.in. reprezentanci UNCH ONZ (Habitat), CECODHAS Rady Europy Międzynarodowej Unii Lokatorów, ministerstw, organizacji rządowych i pozarządowych, banków, miast oraz środowisk naukowych.

Głównym celem Konferencji była wymiana doświadczeń i prezentacja przykładów pozytywnych rozwiązań, stosowanych w praktyce. Uzyskane wyniki mają posłużyć opracowaniu przez powołaną przez Komitet Osiedli Ludzkich grupę roboczą rekomendacji adresowanych do twórców polityk społecznej i ekonomicznej i zaleceń ramowych dotyczących programów i działań w sprawie mieszkań społecznych.

Omawiano 5 grup problemowych: rolę i ewolucję mieszkań społecznych, ramy instytucjonalne i prawne, uwarunkowania makroekonomiczne mieszkalnictwa społecznego, spójność społeczną (bezrobocie, bezdomność, wykluczenia), rozwiązania i koncepcje urbanistyczno-architektoniczne.

Odbył się przegląd wybranych przykładów zespołów mieszkań społecznych w Wiedniu, zróżnicowanych pod względem czasu budowy, rodzaju działalności inwestycyjnej, form architektonicznych i sposobu finansowania. Wspólnymi cechami są: duży udział przestrzeni społecznych i grupowych w rozwiązaniach urbanistyczno-architektonicznych, tworzenie miejsc pracy poprzez usługi na miejscu, partnerski montaż finansowy działalności inwestycyjnej.

4. Działalność szkoleniowa i dydaktyczna

Szkolenia prowadzone przez Instytut

W roku 2004 Instytut zorganizował 7 szkoleń, 3 dotyczyły planowania przestrzennego, a 4 mieszkalnictwa.

Tytuł szkolenia	Miejsce	Data	Liczba uczestników	Problematyka
Prawo budowlane i jego związki z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, decyzjami o warunkach zabudowy oraz decyzjami ustalającymi lokalizację inwestycji	Kraków	24–25.05. 2004	26	planowanie przestrzenne – decyzje administracyjne
	Kraków	15–16.06. 2004	19	
	Warszawa	27.07. 2004	40	
Zarządzanie zasobami mieszkaniowymi gminy i wspólnot mieszkaniowych	Kraków	19–21.05. 2004	13	gospodarka mieszkaniowa
	Kraków	21–23.06. 2004	12	
Prawne podstawy funkcjonowania wspólnot mieszkaniowych	Kraków	25.06. 2004	38	gospodarka mieszkaniowa
	Kraków	10.12. 2004	25	

Zajęcia dydaktyczne prowadzone przez pracowników Instytutu

Pracownicy Instytutu prowadzili wykłady i ćwiczenia w następujących uczelniach: Uniwersytet Jagielloński, Akademia Ekonomiczna, Politechnika Krakowska, Politechnika Warszawska, Politechnika Poznańska, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Akademia

Pedagogiczna w Krakowie, Wyższa Szkoła Ekonomii i Informatyki w Krakowie, Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie, Wyższa Szkoła Gospodarki Nieruchomościami w Warszawie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie, Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Tarnowie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Przemyślu, Lubelska Szkoła Biznesu.

Praktyki i staże studenckie

W roku 2004 w Instytucie dwanaście osób odbyło praktyki studenckie i staże. Praktykanci rekrutowali się głównie z Akademii Ekonomicznej, Politechniki Krakowskiej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i SGGW. Stażyści rekrutowali się z Politechniki Krakowskiej, Akademii Górniczo-Hutniczej i Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Kształcenie i promowanie kadry naukowej

W 2004 r. pracownicy naukowcy Instytutu byli opiekunami 24 magistrantów, 3 osoby były promotorami i opiekunami naukowymi 11 doktorantów, 3 osoby recenzowały prace doktorskie, 2 osoby recenzowały rozprawy habilitacyjne oraz 2 osoby recenzowały dorobek naukowy w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Działalność wydawnicza Instytutu

W roku 2004 pracownicy Instytutu opublikowali 7 monografii, 6 rozdziałów w monografiach (w tym 1 w języku francuskim, 2 w języku angielskim), 29 artykułów, jedna osoba była redaktorem naukowym pracy zbiorowej.

Wydane zostały dwa zeszyty (nr 1-2/2005 i 3-4/2005) kwartalnika naukowego Instytutu „Problemy Rozwoju Miast”.

5. Nagrody, wyróżnienia, odznaczenia

W 2004 r. prof. dr hab. Danuta Ptaszycka-Jackowska z 12-osobowym zespołem otrzymała wyróżnienie Ministra Infrastruktury za rok 2004 za publikację „Studium zagospodarowania przestrzennego obszaru wzdłuż granicy polsko-słowackiej”.

Dr Maria Baranowska-Janota
Instytut Rozwoju Miast, Kraków